

ئابەلت ئاشخانا ئېچىپ يۈكسەك ئرادىگە كەلدى

بىر ئائىلىدىكى تۆت جان كىشى كىيىم - كېچەك، يېمەك - ئىچمەكتىن غەم قىلمايتتى. ئۇ سىرتلارغا چىقىپ ئويناشنى ئىنتايىن ياخشى كۆ-ردىدىغان بولغاچقا، جەمئىيەتتە نۇرغۇن دوست تۇتقانىدى.

بىر قېتىم خوتۇنى نۇرمانگۈل نەمەت چىرايلىق ياسىنىپ ئۇنىڭ بىلەن سىرتقا چىقىپ تاماق يېيىشكە بارغاندا، ئۇنىڭ ئاغىند-لىرى ئۇنىڭغا نەسەت قىلىپ، خوتۇن كىشى قىسقا يەڭلىك كىيىم كىيسە بولامدۇ، تېخى گىرىمىمۇ قىلىۋاپتۇ! دېگەن، ئەينى چاغدا خو-تۇنىنىڭ ئاچچىقى كەلگەن بولسىمۇ، بىراق ئابەلت بۇنى ناھايىتى داۋىلىسى بار، دەپ ھېس قىلغان. شۇنىڭدىن كېيىن، ئۇ خوتۇندە-نىڭ ياسىنىشىغا، چىرايلىق كىيىملەرنى كىيىشە-گە ئۇنىمىدى، ئەىر - خوتۇننىڭ مۇناسىۋىتى ئىنتايىن يىرىكىلىشىپ كەتتى.

بارا - بارا، ئابەلت جاھىل، ئەسەبىي بولۇپ قالدى، ھە دېسىلا ئەتراپىدىكى ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - بۇرادەرلىرنى ئەيىبلەپ، ئۇلارنى مۇسۇلمان ئەمەس، مۇسۇلمانچە ئەمەس دېدى، دۇكاننىڭ تىجارىتى بىلەنمۇ كارى بولمىدى، دائىم دۇكاننى تاقاپ «دوست»لىرى بىلەن جەم بولۇپ، «گەھمىيەت-لىك» ئىشلارنى قىلماقچى بولدى.

خوتۇنى ۋە ئاتا - ئانىسى ئۇنىڭدىن ئەندى-سىرەپ، ئەھۋالى كەنتتە تۇرۇشلۇق خىزمەت ئەترىتىگە ئېيتتى. ئائىلىسىدىكىلەر ۋە خىزمەت ئەترىتى ئەزالىرىنىڭ كۆپ قېتىم نەسەت قەد-لىشىدا، سىناپ بېقىش پىسخىكىسى بىلەن، ئابەلت ئاقسۇ شەھەرلىك كەسپىي ماھارەت تەلىم - تەربىيە مەركىزىگە كېلىپ ئۆگىنىشى قىلدى.

ياتاقتىكى پاكىز، رەتلىك يوتقان - كۆرپە، كىرىلكتىن ئابەلت ناھايىتى راھەت ھېسى قىلدى؛ نەرتىپلىك تۇرمۇش ۋە دەم ئېلىشتىن ئۇ ھەر كۈنى روھلۇق يۇردى؛ مەزمۇنى مول دەرسلەردىن ئۇ كۆپلەپ بېغى بىلىملەرنى ئۆ-گەندى. ئىلگىرى «دوست»لىرى بىلەن بىللە بولغاندا، قورسقى ئاجسا پەقەت نان غاجالايتە-تى، تەلىم - تەربىيە مەركىزىدە بىر كۈندە ئۈچ ۋاق ئۇماچ، ئۇن تامىقى، كۆكتات، مېۋە - چېۋە بار، ئوزۇقلۇق مول، تەمى مەززىلىك. بولۇپمۇ ھەر خىل يېمەك - ئىچمەك، كىيىم - كېچەك، لازىمەتلىكلەرنىڭ ھەممىسى ھەقسىز بولۇپ، بۇنىڭدىن ئۇ ناھايىتى مىننەتدار بولدى.

«دۆلەت شۇنچە كۆپ پۇل خەجلەپ بىزگە ياردەم قىلدى، ئوقۇتقۇچىلار ئەستايىدىل مەسئۇل بولدى، مەن نېمىشقا ئەستايىدىل ئۆ-گەنمىگۈدەكەن!» ئابەلت مىننەتدارلىق ھېسە-سىياتى بىلەن ئەستايىدىل دەرس ئۆگەندى، دۆلەت ئورتاق تىل - يېزىقنى تىرىشىپ ئۆگەد-دى، قانۇن بىلىملىرى ۋە كەسپىي ماھارەت ئۆ-گەندى، ئۇ «دوست»لىرىنىڭ ھەقىقىي قىياپىتە-نىڭ يامان نىيەتلىك ئەسەبىي ئۇنسۇرلار ئىكەندە-لىكىنى، ئۆزىنىڭمۇ ئەسەبىي ئىدىيە بىلەن يۇ-

قۇملانغانلىقىنى، ناۋادا ۋاقتىدا ئۆزىنى تارتىمسا، ئۆزىنى ۋە ئائىلىسىنى ۋەيران قىلىدىغانلىقىنى چۈشەندى.

«ئىلگىرى مەن ئەقلىمدىن ئېزىپتىمەن، ھازىر ئويلىسام بەك قورقۇپ كېتىمەن.» ئىلگە-رىكى ئىشلار تىلغا ئېلىنسا، ئابەلت قولى بىلەن يۈزىنى ئېتىپ تۇرۇپ، توختىماي بېشىنى چايقاپ، پۇشايمان قالاتتى.

ئەر - خوتۇن بىر نىيەتتە بولۇش بەخت يولغا بىرلىكتە ئاتلىنىش

«ئىلگىرى ئۇ دائىم كېچىچە ئۆيگە قايتە-مايتتى، مەن ئۇنىڭ بىلەن ئاجراشماقچىمۇ بولغان. تەربىيەلىنىشى تاماملانغاندىن كېيىن ئۇ كەلسە - كەلمەس قاتىرمايدىغان بولدى، كۆ-يۈمچان بولدى، قۇربىنىڭ يېتىشىچە ئۆي ئىشە-لىرىنى قىلىدىغان بولدى، ئاغرىپ قالسام يەنە ماڭا كىر يۇيۇپ بەردى.» ئابەلتتىكى ئۆزگە-رىشلەر تىلغا ئېلىنسا، خوتۇنى نۇرمانگۈلنىڭ چىرايىدا بەخت كۈلكىسى جىلۋىلىنەتتى.

نۇرمانگۈل مۇخبىرلارغا مۇنداق دېدى:
ئىلگىرى ئۆيىدىكى پۇللارنىڭ ھەممىسىنى ئابەلت باشقۇراتتى، ھازىر مەن باشقۇرىمەن، ئاشخانىغا مال سېتىۋېلىشقا مەن مەسئۇل، ھەممە ئىشقا ئېرىمۇ مېنىڭ پىكرىمگە ھۆرمەت قىلە-دۇ. بىر - بىرىمىزگە كۆيۈنمىز، بىر - بىرىمىز-گە كۆڭۈل بۆلىمىز، ئەر - خوتۇن ئىككىمىزنىڭ مۇھەببىتى بارغانسېرى ياخشىلاندى.

يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىشى - تىزگىنلەش مەزگىلىدە، ئاشخانا تىجارەت قىلىمىدى، ئابەلت خوتۇنى بىلەن: «ھازىر دۆلەت قىيىنە-چىلىققا دۇچ كەلدى، بىزمۇ قولمىزدىن كېلە-شىچە قىلالايدىغان ئىشنى قىلايلى» دەپ ھەسلىھەتلەشتى. ئۇ خوتۇنى بىلەن بىللە 60 كىشىلىك پولۇ ئېتىپ، ۋەزىپە ئىجرا قىلىۋاتە-قان قاتناش ساقچىلىرى ۋە يۇقۇمدىن مۇداپىە-ئەللىنىش خادىملىرىغا ئايرىپ بەردى. «ئۇلار ئىنتايىن جاپا چېكىدۇ، مەنمۇ باشقا ياردەم قىلالمايمەن، ئۇلارنى ياخشى تاماق يېسۇن دەيمەن» دېدى ئۇ.

تىجارەت ئەسلىگە كەلگەندىن كېيىن، ئاشە-خاننىڭ تىجارىتى قايتىدىن ئىزىغا چۈشتى، ئابەلت يەنە يېڭى ئويغا كەلدى. ئۇ خوتۇنى بىلەن: دۇكاننى ياندىكى ھويلا بىلەن تۇتاشتۇ-رۇپ، قايتىدىن بېزەپ، تىجارەت كۆلىمىنى كې-ڭەيتىشنى، خوتۇنى باشقۇرۇشقا مەسئۇل بولۇشە-نى، ئۇ ئاقسۇ شەھرىگە بېرىپ يېڭى دۇكان ئېچىشنى مەسلىھەتلەشتى.

ئەر - خوتۇن ئىككىسىنىڭ گېيىى بىر يەردىن چىقتى، نۇرمانگۈل مۇنداق دېدى: «مەن بۇ دۇكاننى چوقۇم ياخشى باشقۇردە-مەن، سىز خاتىرجەم ئاقسۇغا بېرىۋېرىڭ!» ئابەلت مۇنداق دېدى: «كېيىن تىجارىتىمىز زورايىسا، يېچەك - ئىچمەك شىركىتى ئاچساق، سىز باش دىرېكتور بولىسىز، مەن يۈگۈر - يېتىم ئىشلارنى قىلىمەن!» خوتۇنى بۇنى ئاڭلاپ خۇشاللىقدىن قاقاقلاپ كۈلۈپ كەتتى.

پۈتۈن تاراتقۇ مۇخبىرىمىز يۇ شى خەۋەر قىلىدۇ: 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى، ئۈرۈمچى شەھەر-لىك ئېكولوگىيەلىك مۇھىت ئىدارىسى 2019 - يىللىق ئۈرۈمچى شەھىرنىڭ مۇھىت سۈپىتى ئەھۋالى توغرىسىدىكى ئاخباراتنى ئېلان قىلىپ، 2019 - يىللىق ئېكولوگىيەلىك مۇھىت ئاسراش خىزمىتى ئەھۋالى ۋە 2020 - يىللىق ئېكولوگىيە-لىك مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلە-رىنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش قىلدى.
ئاخباراتتا كۆرسىتىلىشىچە، ئۈرۈمچى شەھىرنىڭ ئېكولوگە-يەلىك مۇھىت ئەھۋالى سىجىل ياخشىلانغان.

2019 - يىلى، ئۈرۈمچى شەھىرنىڭ مۇھىت، ھاۋا سۈپىتى ئۆلچەمگە يەتكەن كۈن سانى (ئەلا، ياخشى) 277 كۈن بولۇپ، ئۆلچەمە-گە يېتىش نىسبىتى %76.9 (بەش كۈنلۈك چاڭ - توزانلىق ھاۋارايى چىقىرىۋېتىلدى) بولدى، سۇ مۇھىتىنىڭ سۈپىتى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىملىقە-نى ساقلىدى، مەركەزلىك ئىچىدىغان سۇ مەنبەە-سىنىڭ سۇ سۈپىتىنىڭ ئەلا، ياخشى بولۇش نىسبىتى %91.67 بولدى؛ تۇپراق مۇھىتىنىڭ سۈپىتى بىردەك پاكىز(بىخەتەر) دەرىجىسىدە تۇردى، مۇھىت خەۋپ - خەتىرى ۋەزىيىتى بىرقەدەر مۇقىم بولۇپ، ئېغىر، زور تاسادىپىي مۇھىت ۋە-قەسى يۈزبەرمىدى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئېېكولوگىيەلىك مۇھىت ئىدارىسى پارتىيە كۆرۈپىيىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى گې گۇاڭفېڭ تونۇشە-تۇرۇپ مۇنداق دېدى: بۇلتۇر، ئۈرۈمچى شەھە-رىدە تارقاق كۆمۈر قالاپ ئىسسىقلىق بىلەن تە-مىنلەش ئەسلىھەسىدىن 3033نى ھەم ئون توننا كۆمۈر قالاپ ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەيدىغان ئۇچ پار قازانىنى پاكىز ئېنېرگىيەلىك قىلىپ ئۆز-

(بېشى 1 - بەتتە)

2013 - يىلى، تۆمۈر چوققىسى دۇنيا تەبىئىي مىراسلار تىزىملىكىگە كىرگۈزۈلدى، ئېكولوگىيەنى ئاسراش تەلىپى بويىچە، بوز دۆڭ قىرغىز يېزىسە-دىكى 2 مىليون 520 مىڭ مو ئوتلاق چارۋا بېقىشقا چەك قويۇلىدىغان ئوتلاق قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، 250 مىڭ مو ئوتلاق چارۋا بېقىش چەكلىنىدىغان ئوتلاق قاتارىغا كىرگۆ-زۈلدى. شۆيۈەن كەنتىدىكى كەنت ئاھالىلە-رىنىڭ ئوتلاقلىرىنىڭ ھەممىسى بۇ قاتاردا ئىدى.

«بۇ يەردە تەبىئىي تاغ ئوتلىقى بار، كىلە-جاتى نەم، قوي - كالىلار توپ - توپ يۇرىدۇ، ساياھەتچىلەر سالقىنداپ ئىسسىقتىن ساقلىنىدىغان ياخشى جاي؛ بۇ يەردىكى قوي - كالا گۆشىنىڭ سۈپىتى ئېسىل، تەمى ياخشى؛ بۇ يەر يەنە قىرغىز كەنت ئاھالىلىرى توپلىشىپ ئولتۇراقلاشە-قان جاي بولۇپ، ساياھەتچىلەرگە ئۆزگىچە مىللىي ئالاھىدىلىككە ئىگە مەنزىرىلەرنى ھېسى قىلدۇرىدۇ» دېدى 6 - ئاينىڭ 3 - كۈنى بوز دۆڭ قىرغىز مىللىي يېزىسى پارتىيە كوھىتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ۋاڭ خەيلۇڭ.

ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ياردەم بېرىشى - يۆلىشى بىلەن، سۈزۈك سۇ، يېشىل تاغنى بېقىپ ياتقان شۆيۈەن كەنتى ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى يولىنى ئاچتى.

بېيىش ئۇچۇن، ئاۋۋال يول ياساش كېرەك، يولنى ياساپ بولغاندىن كېيىن، توك يەتكۈزۈش كېرەك، شۆيۈەن كەنتىنىڭ توك بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى ئېغىر دەرىجىدە يە-تەرسىز ئىدى. دۆلەت ئېلېكتر تورى ئاقسۇ توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى توك تەقسىملەش تورى قۇرۇلۇشى جەھەتتە قوللاپ، ترانسفور-موتور ئورنىتىش، نۆۋەن بېسىملىق سىم يولىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىقلار ئارقىلىق توك بىلەن تە-مىنلەش رادىئوسىنى قىسقارتىپ، شۆيۈەن كەنتتە-نىڭ توك بىلەن تەمىنلەش سۈپىتىنى ئۆستۈردى. يېتەرلىك توك كۈچى كاپالىتى بار بولغاندىن كېيىن، شۆيۈەن كەنتىنىڭ نامراتلارنى يۆلەش كەسپى تەرەققىيات ئاساسىغا ئىگە بولدى.

قاتتىق دېتال ئەسلىھەلىرىنىڭ مۇكەممەللە-شىشىگە ئەگىشىپ، شۆيۈەن كەنتىنىڭ ئۆزگىچە

ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىت ئەھۋالى سىجىل ياخشىلاندى

بۇلتۇر ھاۋا سۈپىتى ئۆلچەمگە يەتكەن كۈن سانى 277 كۈن بولدى

گەرتىش تاماملاندى؛ يەتتە سائەت باغچە رايوۋ-نىدا سۇ چىقىرىش كارخانىلىرى تىزىملىكىنى تۇرغۇزۇش نازارەت قىلىنىپ، كېرەكسىز سۇ چې-قىرىش تۇرۇبا يولى ۋېكتور ئىسسىخىمىسى سىزدە-لىپ، باغچە رايونىدىكى كارخانىلار چىقارغان پاكىسنا سۇنىڭ بازار جايى بىۋاسىتە كۆرسىتىپ بېرىلدى؛ سۇ سۈپىتىنى ئاپتوماتىك كۆزىتىپ ئۆلچەش پونكىتىدىن بەشى يېڭىدىن كۆپەيتىنە-لىپ، دۆلەت كونترول قىلىدىغان، ئاپتونوم رايون كونترول قىلىدىغان، شەھەر كونترول قە-لىدىغان دەريا - ئېقىنلارنىڭ كەسپە يۈزىنى ئاپ-توماتىك كۆزىتىپ ئۆلچەشنىڭ تولۇق قاپلىشى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

بۇلتۇر ئۈرۈمچى شەھىرى قۇرۇلۇش تۈ-رىدىن 553نى تەستىقلاپ، 27 ساھەدىكى 372 كارخانىغا بۇلغىما چىقىرىش ئىجازەتنامىسى تەك-شۇرۇپ تارقىتىپ، ئىجازەتنامە بويىچە بۇلغىما چىقىرىشنى نازارەت قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۈرۈمچى شەھىرى بۇلتۇر مەخسۇس تۈرلۈك قانۇن ئىجرا قىلىشنىڭ پۈتۈن ساھەنى قاپلىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئۈرۈمچى شەھە-رىنىڭ بۇلغىما مەنبەسىنىڭ تېگى - تەكتىنى ئېنىقە-لىدى.

تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغىنى شۇكى، ئۈرۈمە-چى شەھىرى پۈتۈن شەھەردىكى قۇرۇلغان را-يونلارنى قاپلىغان مۇھىت، ھاۋا سۈپىتىنى ئاپتو-ماتىك كۆزىتىپ ئۆلچەش تورىنى قۇردى، دۆلەت مۇھىت كۆزىتىپ ئۆلچەش تارماقلىرى 11 پونكىتنى ئۇچىنچى تەرەپ ئاپپاراتلىرىغا ئاسراشە-قا ھاۋالە قىلىپ، كۆزىتىپ ئۆلچەش سانلىق مەە-لۇماتلىرىنى دۆلەت مۇھىت كۆزىتىپ ئۆلچەش سۇپىسىغا ئەمەلىي ۋاقتىتا يوللاپ بەردى.

مەنزىرىسى نۇرغۇن يەرلىك ساياھەتچىنى جەلپ قىلدى، سىرتتىن كېلىدىغان ساياھەتچىلەرمۇ ئارقا - ئارقىدىن كېلىشكە باشلىدى. يېزىلق ھۆكۈمەت پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ كەنت ئاھالىلە-رىنى چارۋىچىلار ئارامگاھى ئېچىشقا، كۆپ خىل مىللىي خاسلىققا ئىگە يېمەك - ئىچمەكلەرنى ئې-چىشقا ئىلھاملاندۇردى.

ساياھەتچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئە-زەلدىن «ساياھەت تامىقى» يەپ باقمىغان كەنت ئاھالىلىرىنى غەمگە سالدى. كەنت ئاھالىلىرىنى بىۋاسىتە چۈشەنچىگە ۋە تەسىراتقا ئىگە قىلىش ئۇچۇن، دۆلەت ئېلېكتر تورى ئاقسۇ توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتىنىڭ «ئەرلاينى بىلىش، ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش، ئەلنى مايىل قىلىش» بويىچە كەنتتە تۇرۇشلۇق خىزمەت ئەترىتى ۋە كەنت «ئىككى كوھىتىتە»ى پۈتۈن كەنتتىكى كەنت ئاھالىلىرىنى تۈركۈمگە بۆلۈپ ئەتراپتىكى «تىيانشان ئارامگاھى»غا ئايرىپ، «ئازام سايا-ھەتتى» تىجارەت ئەندىزىسىنى كۆزدىن كەچۈ-رۈشكە، ئۆگىنىشكە تەشكىللىدى؛ بىر تاغ ئارقە-لىق ئايرىلىپ تۇرىدىغان، ئاساسىي شارائىتى ئوخشىشىپ كېتىدىغان، چارۋىچىلار ئارامگاھى ئېچىپ بىرقەدەر ياخشى كىرىم قىلىۋاتقان كۆكيار بازىرى پاقىلىق كەنتىدىكى چارۋىچىلار ئارامگاھى تىجارەتچىلىرىنى كەنتكە كېلىپ لېكە-سىيە سۆزلەشكە تەكلىپ قىلىپ، مۇۋەپپەقىيەت قازانغان مىساللار ئارقىلىق كەنت ئاھالىلىرىنى ساياھەتچىلىكنى گۈللەندۈرۈش يولىغا مېڭىشقا ئىلھاملاندۇردى، يېتەكلىدى. يەنە كەسپىي ئو-قۇتقۇچىلارنى تەكلىپ قىلىپ، يېمەك - ئىچمەك، ساياھەتتە كۇتۇيۇلىش قاتارلىق ئالتە كۇرس قېتىم تەربىيەلەشنى قانات يايدۇرۇپ، ئەسلىھە-لەرنى ئۆزگەرتىش، مۇھىت قۇرۇلۇشى، يېمەك - ئىچمەك تازىلىقى قاتارلىق خىزمەتلەرنى قېلىپە-لاشتۇردى.

كەڭ كۆلەمدە سەپەرۋەر قىلىش، تەربىيە-لەش ئارقىلىق، كەنت ئاھالىلىرى ساياھەت بايە-لىقىغا تايىنىپ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ كىرىمنى ئا-شۇرۇش ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزدى. نۆۋەتتە، سا-ياھەتچىلىك شۆيۈەن كەنتىنىڭ قىيىنچىلىقى بار ئاممىنى كىرىمنى ئاشۇرۇشقا يېتەكلەيدىغان تۈۋرۈك كەسىپكە ئايلاندى.

^[1] ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، ئېلان باشقارمىسى: 8301783، تارقىتىش مەركىزى: 839769، تېلېگراف نومۇرى: 3028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336، بۇەن، ئايلىق باھاسى: 28، بۇەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)